

VRAGENSERVICE

Hallo Eline,

Bedankt voor je vraag! Fijn dat je gebruik maakt van de service die het abonnement van WORonline bevat. Onderstaand ontvang je het advies van WORonline.

Groet,

JOhan

Jouw vraag:

De laatste tijd zijn wij bezig met onderwerpen die naar onze mening advies- dan wel instemming plichtig zijn. Bestuurder is het hier regelmatig niet mee eens. Het laatste van deze onderwerpen is het nieuw te vervangen BBDAX systeem. De bestuurder zegt hierover het volgende:

‘Als ik de sub-leden in artikel 25 lid 1 van de WOR naloop, vallen alle sub-leden van artikel 25 lid 1 met uitzondering van h en k zonder meer af. Maar er is ook geen sprake van een belangrijke investering of het invoeren of wijzigen van een technologische voorziening. De investering past binnen de begroting en in het meerjaren-investeringsplan en we voeren geen technologische voorziening in en wijzigen er ook geen. We vervangen gewoon het ene systeem door het andere’

Wij merken dat bestuurder zich de laatste tijd steeds vaker bedient van de woorden ‘het is een vervanging, dus hoeft de OR geen advies te geven’. In de toekomst gaat dit bijvoorbeeld ook spelen met telefonie, ICT, etc. Naar aanleiding van de opmerking die bestuurder plaatst zien wij juist een rol voor de OR weggelegd. Klopt dit naar jouw mening? Zo ja, voor welke zaken wel en voor welke zaken niet? Welke onderbouwing zouden wij moeten kiezen om ons wel in deze rol te plaatsen?

We horen graag van je, alvast hartelijk dank!

Met vriendelijke groet,

Eline, Ambtelijk secretaris ondernemingsraad

VRAGENSERVICE

Antwoord en advies:

De eigenaar van jullie huidige technologische voorziening is de gemeente. Die is blijkbaar ook opdrachtgever in dezen. Jullie worden geconfronteerd met een vervanging van het huidige systeem naar een ander systeem. Het gaat hier om een technologische voorziening (digitaal hulpmiddel) waarmee de diensten die jullie leveren in beeld gebracht worden.

Een aantal punten geef ik eerst mijn reflectie op:

1. Er is sprake van een begroting en een meerjaren-investeringsplan. Mogelijk hebben jullie daarover – dus op de begroting en het meerjarenplan – al eerder advies uitgebracht. En veronderstelt de bestuurder dat jullie al bekend waren met een post op de begroting c.q. in het meerjarenplan om het systeem te gaan of moeten vervangen. **Het is niet zo dat het adviseren over de begroting ook gelijk inhoudt dat je het met de uitvoering en de keuzes die binnen elke post op de begroting gemaakt worden eens bent op voorhand.** Mocht het zo zijn dat jullie eerder advies hebben uitgebracht op begroting/meerjarenplan dan is de vraag of jullie in dat advies een 'disclaimer' hebben opgenomen waarmee je vastlegt dat als het gaat om een (vervangings)investering van bijvoorbeeld meer dan 5% van de jaarlijkse begroting je op het moment van aanwenden van dat begrote bedrag je het recht voorbehoudt als OR om nogmaals en specifiek advies uit te brengen. Dit is dus eigenlijk het voorwerk wat je kan gaan doen in een volgende ronde van adviseren over begrotingen en meerjarenplannen.
2. Dan terug naar deze vervanging van het ene systeem voor het andere. Een vervanging is evengoed een wijziging - naar mijn interpretatie van de WOR en jurisprudentie. Ja de WOR geeft in artikel 25 een uitputtende lijst. Dat wil zeggen dat de WOR benoemt wat onder advisering valt en staat het niet in die lijst in de WOR expliciet dan valt het niet onder het adviesrecht. Zo werkt de lijst met onderwerpen in artikel 27 Instemmingsrecht ook. **Maar de WOR geeft ook veel vrijheid aan de medezeggenschap** om met 'opgaaf van redenen' aan te geven dat iets juist wel onder advies e.o. instemming valt voor de OR in de situatie waarin het bedrijf nu verkeert of de mogelijke impact van een vervanging op de organisatie en of de medewerkers. Ik kom hier zo nog even op terug.

Ik ga er namelijk van uit dat je een systeem niet vervangt door een systeem wat precies hetzelfde doet en kan. Want waarom vervang je het dan nu? Voor mij is nu nog te onduidelijk wat de aanleiding en aard van deze vervanging is. Is die opgelegd door een gemeente? Of zijn het de landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld koppeling van lokale aan het landelijk systeem om data te kunnen ontsluiten?). Met andere woorden **WAAROM vervangen we het systeem nu?** En vervangen we het systeem door exact hetzelfde systeem? Kan het nieuwe systeem - wat toevallig even duur is in jaarkosten - precies hetzelfde? Is het op dezelfde manier te gebruiken door medewerkers? Veranderen er rechten van medewerkers? Worden gegevens op dezelfde manier vastgelegd, verwerkt, uitgelezen, ter beschikking gesteld aan de interne organisatie en externe partijen?

VRAGENSERVICE

Hoe zit het met de privacy voor medewerkers? Hoe herleidbaar is hun handelen binnen het systeem? Hoe lang wordt zoekgedrag en gebruiksgedrag op het nieuwe systeem centraal bewaard en wie mag daarnaar kijken of op raadplegen? Levert het nieuwe systeem voor een deel van de medewerkers een andere manier van werken op? Zijn er aanpassingen van werkprocessen nodig? Is de beveiliging van het nieuwe systeem tegen datalekken, hack en cybercriminaliteit op hetzelfde niveau als in het oude systeem? Als dat al zo is kan je daarover in ieder geval als OR een vraag stellen in het licht van de toenemende risico's daarop. Je wil toch niet als organisatie dat de adviezen en aanbevelingen die medewerkers in het nieuwe systeem doen straks op straat liggen.

De hoofdvraag is dus wat is de noodzaak om het huidige systeem te vervangen voor een ander identiek systeem? Waarbij het onbelangrijk is of het al in de begroting was opgenomen of daarbinnen past. Het gaat erom of **er sprake is van impact op de medewerkers** doordat omwille van de vervanging aanpassing op werkprocessen, bevoegdheden, bescherming etc. vereist is.

WOR-artikelen:

Welke WOR-artikelen doen ertoe?

- 25 lid 1e Mogelijk is er sprake – in het systeem – van **een wijziging van bevoegdheden** van interne functionarissen als het gaat om vastleggen, ontsluiten, uitlezen, hergebruik etc.
- 25 lid 1k De invoering of wijziging van technologische voorzieningen. Nee als je het een 'vervanging' noemt an sich en je installeert **exact hetzelfde systeem**. Waarbij ik me dan afvraag waarom je dat doet (technisch gezien is het ook volstreekte nonsens natuurlijk) en wat je daar mee wint? De definitie van het begrip wijziging hoeft dus ook niet het (technische deel van het) systeem zelf te betreffen. Het kan ook zitten in het veranderd gebruik van het 'nieuwe' systeem.
- 25 lid 3 Gaat over de gevolgen voor medewerkers. Ik heb er al een aantal genoemd onder punt 2. Je hebt er maar 1 nodig om te kunnen betogen dat er sprake is van impact voor medewerkers om je adviesrecht te verkrijgen.
- 27 lid 1k Die gaat om bescherming van persoonsgegevens van medewerkers. Dus niet om de gegevens die over cliënten worden vastgelegd, maar juist om de gegevens die het systeem vastlegt over medewerkers. Naam, geboortedatum, functie etc. en wie er recht heeft om die te mogen inzien (denk hier dan ook aan managers, ambtenaren van de gemeente, landelijke systemen die lokale systemen uitlezen, etc.).

VRAGENSERVICE

- 27 lid 1l Handelt over prestatie, gedrag van medewerkers. Mogelijk wordt het mogelijk met het nieuwe systeem om er meer dan nu managementinformatie uit te halen. Hoe lang is elke medewerker bezig met een behandeling, het aantal behandelingen per cliënt, etc. De behoefte aan big data is sterk toenemend en systemen worden daarop ingericht. Dat verandert niet het dagelijks gebruik bij medewerkers of de bescherming van de persoonsgegevens van medewerkers, maar mogelijk wel de beoordeling hoe efficiënt en effectief zij zijn in hun functie (eventueel ten opzichte van collega's).
- 23 **Het initiatiefrecht.** Je mag als OR motiveren met 'opgaaf van redenen' waarom je een bepaald onderwerp op zijn minst besproken wil hebben op een reguliere of extra overlegvergadering. Moet je voor jezelf helder kunnen uitschrijven WAAROM jullie deze vervanging juist wel willen bespreken.

Jurisprudentie:

Dan nog een stukje relevante jurisprudentie. Die vind je als je op WORonline even het woord 'investering' intikt. Dan kom je uit bij jurisprudentie die gekoppeld is aan artikel 25. Het gaat dan om de toelichting onder de titel 'Adviesrecht: bevoegd' van 29 mei 2007. Die toelichting is niet relevant voor jullie situatie, maar er staat wel een mooi advies/tip van Sprengers Advocaten aan het eind:

"Een pragmatische oplossing is dat je aan de bestuurder vraagt of hij toch advies wil vragen aan de OR, maar dan met een voorbehoud. Namelijk dat hij van mening blijft dat het voorgenomen besluit niet adviesplichtig is. Partijen kunnen zich dan concentreren op de inhoudelijke kant in plaats van op de procedurele kant van de zaak"

Hierbij komt het dan aan op de bereidwilligheid van de bestuurder. In feite dus op de relatie met hem/haar. Waarbij je je moet afvragen als hij dit mediation-achtige voorstel afwijst waar hij bang voor is?

VRAGENSERVICE

Toekomst:

- Overweeg om in alle adviezen/instemmingen een heldere disclaimer op te nemen over (vervangings)investeringen. In de zin dat die ook onder advies en of instemming vallen. Dus een advies of instemming op de begroting betekend niet dat er voor dat bedrag zomaar iets gekocht kan worden.
- Overweeg om de bestuurder eens te vragen waarom het uitpluizen van de uitputtende lijsten in artikel 25 en 27 zijn aanpak is en of hij kan overwegen op de inhoud waarover de OR wil praten met elkaar in gesprek te gaan. Is zijn 'procedurele' gedrag in de medezeggenschapsrelatie zijn eigen (begonnen) aanpak of heeft de OR ook zelf boter op zijn hoofd door te veel en of te vaak te willen adviseren over onderwerpen waarop geen belangrijke impact op organisatie en medewerker zichtbaar was of werd?

Conclusie:

Wel of niet advies of instemming plichtig wanneer een systeem vervangen wordt? Mij lijkt van wel omdat een systeem nooit vervangen wordt door exact hetzelfde systeem. De vervanging komt voort uit een reden, een aanleiding die het nieuw in te voeren systeem prefereert boven het huidige systeem. Welke dingen er veranderen moet dus in beeld gebracht worden en van die dingen moet je vaststellen of ze impact hebben op organisatie en of medewerkers.

Beter zou nog zijn om ook met de bestuurder eens het gesprek te open waarom er op deze manier tussen hem/haar en de OR bepaald wordt of iets wel of niet op de agenda komt en onder advies/instemming valt?

Succes!

Met vriendelijke groet,
JOhan Berends
Redactie WORonline

info@woronline.nl

06 - 83 56 18 29